

Brüssel, 26.9.2013
COM(2013) 668 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**2011. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta
(kokkuvõte)**

{ SWD(2013) 348 final}
{ SWD(2013) 349 final}

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2011. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (kokkuvõte)

ARUANNE JÄRELMEETMETE KOHTA, MIS ON VÕETUD SEOSSES EUROOPA PARLAMENDI EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMISE RESOLUTSIOONIDES JA NÕUKOGU EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMISE SOOVITUSES 2011. EELARVEAASTA KOHTA ESITATUD ETTEPANEKUTEGA

SISSEJUHATAVAD MÄRKUSED

Käesolev komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2011. eelarveaastat käsitlevate Euroopa Parlamendi eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonide¹ ja nõukogu soovitus² järelmeetmete kohta on koostatud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikli 319 lõikele 3, finantsmääruse artiklile 166 ja Euroopa Arengufondide suhtes kohaldatava finantsmääruse artikli 119 lõikele 5.

Aruandes keskendutakse neljale prioriteetsele meetmele, mida Euroopa Parlament rõhutas oma üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonides, aga ka muudele olulistele ettepanekutele. Aruandele on lisatud kaks komisjoni talituste töödokumenti, mis sisaldavad vastuseid Euroopa Parlamendi 387 ja nõukogu 87 konkreetsele ettepanekule, mis esitati seoses eelarve täitmisele heakskiidu andmisega.

Komisjon nõustub algatama uusi meetmeid 181 ettepaneku põhjal (143 Euroopa Parlamendilt ja 38 nõukogult). Komisjon leiab, et 252 ettepaneku puhul (205 Euroopa Parlamendilt ja 47 nõukogult) on nõutavad meetmed juba võetud või on nende rakendamine pooleli, kuigi mõnel juhul tuleb veel hinnata meetmete tulemusi. Komisjon ei saa kehtiva õigus- ja eelarveraamistiku või oma institutsionaalse rolli või eelisõigustega seotud põhjustel nõustuda 41 ettepanekuga (39 Euroopa Parlamendilt³ ja kaks nõukogult⁴). Juhtumeid, mille puhul komisjonil ei olnud võimalik nõustuda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni ettepanekutega, on põhjendatud kahes lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

¹ 2011. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmine, Euroopa Kontrollikoja eriaruanded seoses komisjoni eelarve täitmisele heakskiidu andmisega, Euroopa Arengufondi eelarve täitmisele heakskiidu andmine, ametite eelarve täitmisele heakskiidu andmine. Dokumentide viited vastavalt P7_TA(2013)0122, P7_TA(2013)0123, P7_TA(2013)0125 ja P7_TA(2013)0134, kättesaadavad aadressil <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=20130417&secondRef=TOC&language=et>.

² Dokumentide viited 5754/13 ADD 1, 5752/13 ADD 1 ja 5752/1/13 REV 1, avaldatud aadressil <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/cont/publications.html?id=CONT00004#menuzone>.

³ Vt Euroopa Parlamendi resolutsioone käsitleva komisjoni talituste töödokumendi punktid 5, 7, 35–36, 40, 42, 51, 54, 68, 75, 81, 87, 119–120, 138, 148, 150–152, 187–188, 193–195, 201, 203, 221–222, 227, 241, 247, 249, 255, 277, 288, 292, 298, 308, 338.

⁴ Vt nõukogu soovitus käsitleva komisjoni talituste töödokumendi punktid 78 ja 80.

1. PRIORITEETSED MEETMED

Oma resolutsioonis 2011. aasta üldeelarvele heakskiidu andmise kohta juhib Euroopa Parlament eelkõige tähelepanu neljale institutsioonide vastutust ja finantsvaldkonda käsitlevale prioriteetsele **meetmele**⁵. Neid ettepanekuid on eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse käigus eelkõige eelarvekontrollikomisjoni liikmetega põhjalikult arutatud. Komisjon tõestas, et suhtub kõnealustesse prioriteetsetesse meetmetesse väga tõsiselt⁶.

1.1. ELi eelarve kaitsmist käsitlev teatis

Euroopa Parlament palus komisjonil esitada ELi eelarve kaitsmist käsitleva teatise, et avalikustada kõik eelneva aasta jooksul korrigeeritud ja sissenõutud summad. Teatis esitatakse 2013. aasta septembris ning sellest selgub, et korrigeeritud ja sissenõutud summad on viimastel aastatel märgatavalt suurenenud. Lisaks sisaldab teatis kumulatiivset teavet eelmistel programmitöö perioodidel tehtud korrektsioonide kohta. Paralleelselt teatisega esitab komisjon üksikasjalikumate teavet finantskorrektsioonide ja sissenõudmistele kohta ka Euroopa Liidu 2012. aasta konsolideeritud raamatupidamisaruande lisa 6.

1.2. Veamääradega seotud meetmed

Veamäär eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega

- Euroopa Parlament palus komisjonil ühtlustada oma tegevuspõhimõtted seoses maksete katkestamise/peatamisega juhul, kui liikmesriikide järelevalve- ja kontrollisüsteemide tasandil avastatakse olulisi puudusi.

Nagu näitavad komisjoni mitmed aruanded,⁷ kasutatakse katkestamist ja peatamist aktiivselt ning komisjonil on kindel kavatsus nende vahendite kasutamist jätkata. Kõnealuseid komisjoni meetmeid on 2012. aastal täiendavalt ühtlustatud, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas, mille puhul kohaldavad nii regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat kui ka tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat nüüd kooskõlastatud lähenemisviisi. Põllumajandusega seoses muudeti 2013. aasta aprillis komisjoni määrust (EÜ) nr 883/2006, et puuduste ilmumise korral hõlbustada liikmesriikidele tehtavate maaelu arengu maksete katkestamist juba praegusel programmitöö perioodil. Täielik ühtlustamine kõikide poliitikavaldkondade lõikes ei ole aga kehtiva õigusraamistiku alusel võimalik. Komisjoni ettepanekuga fonde käsitlevate ühiste sätete kohta nähakse uueks programmitöö perioodiks 2014–2020 ette kõikide asjaomaste fondide, sealhulgas Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi maksete katkestamise täiendav ühtlustamine. Peale selle hõlbustab ÜPP reformi, eriti horisontaalse määruse artikli 43 suhtes 26. juunil 2013 saavutatud poliitiline kokkulepe oluliste puuduste korral põllumajandusvaldkonna maksete peatamist ning võimaldab peatamise täiendavat ühtlustamist kõikide poliitikavaldkondade lõikes.

- Komisjonil paluti kutsuda liikmesriike üles teavitama oma rahastamiskõlblikkuse eeskirjade projektidest, et kontrollida nende võrreldavust asjakohaste ELi eeskirjadega.

⁵ Prioriteetne meede 1: komisjoni teavitustegevus liidu eelarve kaitsmise kohta; prioriteetne meede 2: veamääradega seotud meetmed, sealhulgas kolm eriküsimust seoses põllumajanduse, regionaalpoliitika ja teadusuuringutega; prioriteetne meede 3: hindamisaruanne – ELi toimimise lepingu artikkel 318; prioriteetne meede 4: tulud ja traditsioonilised omavahendid.

⁶ Vt volinik Šemeta kiri (22.2.2013), kättesaadav aadressil <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201302/20130225ATT61662/20130225ATT61662EN.pdf>.

⁷ Muu hulgas eelarvekontrollikomisjonile adresseeritud vahelkontosid käsitlevad kvartaliaruanded, ELi 2011. aasta konsolideeritud raamatupidamisaruande lisa 6; regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi 2011. ja 2012. aasta tegevusaruanded.

Nagu seadusandja on kokku leppinud, on käesoleval programmitöö perioodil liikmesriikide tasandil eeskirjade kindlaksmääramise eesmärk võimaldada liikmesriikidel kasutada samu riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke eeskirju nii täielikult riiklike kavade kui ka ELi rahastatud projektide puhul, vältides seeläbi asjade veelgi keerulisemaks muutmist ja reageerides kriitikale selle kohta, et ELi programmide eest vastutavad liikmesriikide haldusasutused ei tunne ELi eeskirju. Seepärast jätkas komisjon lihtsustamisele suunatud meetmeid ja astub vajalikke samme juhul, kui tuvastatakse riiklikud rahastamiskõlblikkuse eeskirjad, mis on liiga keerulised või ei ole kooskõlas ELi määrustega. Lisaks tehakse seoses Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondiga (edaspidi „ESF” ja „ERF”) edusamme kulude lihtsustamise võimaluste kasutamiseks, et üksikasjalikud ja mõnikord koormavad riiklikud rahastamiskõlblikkuse eeskirjad vajaduse korral täielikult või osaliselt asendada⁸.

- Euroopa Parlament palus komisjonil koguda liikmesriikidelt teavet selle kohta, milline on siseriiklike eeskirjadega eelarve haldamist käsitlevate liidu õigusaktide tarbetult keeruliseks muutmise määr (ülemääraste nõuete kehtestamine) ning anda parlamendile selle kohta aru 2013. aasta oktoobriks.

See on asjakohane eeskätt ESFi puhul. Seepärast esitab komisjon eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2013. aasta oktoobris aruande ülemääraste nõuete kehtestamise kohta ESFi programmides.

Ülemääraste nõuete kehtestamise mõju võimalikult ulatuslikuks piiramiseks sisaldavad komisjoni ettepanekud aastateks 2014–2020 selget nõuet, et kõik liikmesriigid peavad vähendama toetusesaajate halduskoormust.

Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas arutab komisjon liikmesriikidega kahepoolset selle täiustamise võimalusi nii ajavahemiku 2007–2013 programmide rakendamise kui ka aastate 2014–2020 programmide ettevalmistamise käigus.

Komisjon jätkab kahepoolset tööd liikmesriikidega, et leida võimalusi kulude süsteemsemaks lihtsustamiseks.

Maaelu arengu õigusraamistikku käsitlevate ettepanekute kohaselt peavad liikmesriigid korraldusasutuste ja makseasutuste ühise hindamise kaudu tagama, et kõik maaelu arengu meetmed, mida nad kavatsevad rakendada, on kontrollitavad ja võrreldavad.

Üldise aruandluskohustusega Euroopa Parlamendi ees nõutakse riiklikul/piirkondlikul/kohalikul tasandil kehtivate rahastamiskõlblikkuse eeskirjade süsteemset läbivaatamist. Komisjon on valmis koostöös liikmesriikidega teavitama Euroopa Parlamenti oma tegevusest, mille eesmärk on edendada kulude lihtsustamise võimalusi ja vähendada ülemääraste nõuete kehtestamist. Komisjonil ei ole aga piisavalt vahendeid tervet ELi hõlmava läbivaatamise teostamiseks.

- Komisjonil paluti toetada liikmesriikide korraldus- ja kontrolliasutusi süsteemsete veaallikate väljaselgitamisel ning anda neile asutustele suuniseid tegevuse lihtsustamiseks.

Komisjon on võtnud soovitatud meetme ja teatanud sellest peadirektoraatide 2012. aasta tegevusaruannetes. Komisjon teeb jätkuvalt suuri jõupingutusi, et tagada range kooskõla rahastamiskõlblikkuse eeskirjadega ja riigihanke-eeskirjade nõuetekohane kohaldamine, pakkudes koolitust ja suuniseid programmide korraldusasutustele, kes omakorda peaksid edastama selle teabe kõikidele rahaliste vahendite haldamise eest vastutavatele asutustele. Kui komisjon avastab programmi tasandil keerulisi eeskirju, esitab ta ettepanekuid nende

⁸ Vt volinik Šemeta kiri, joonealune märkus 6.

lihtsustamiseks. Samuti jagas ta liikmesriikidega ELi auditite käigus varasematel aastatel ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas kindlakstehtud hankevigade liikide analüüsi ning on alustanud parimate tavade ja liikmesriikide võimalike vastuste kogumist selliste vigade heastamiseks ja nende esinemissageduse vähendamiseks. Seoses maaelu arenguga koostati põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2012. aastal korraldatud ulatusliku algatuse käigus vigade algpõhjuste ja võimalike parandusmeetmete loetelu, mida arutati liikmesriikidega eri tasanditel.

2013. aastal käivitas põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat koos kõikide liikmesriikidega uue ulatusliku algatuse, mis sisaldab järgmisi elemente: analüüs, ennetusmeetmed, parandusmeetmed (vt põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraati käsitlev lõik).

- Euroopa Parlament palus komisjonil rakendada proportsionaalsuse põhimõtet, märkides, et lihtsustamisele aitab kaasa ka kohustus kasutada elektroonilist projekti rakendamist ja aruandlust, samuti dokumentide ja menetluste ühtlustamine ja standardimine.

Elektrooniliste vahendite kasutamine ei ole alati võimalik, seega tehakse nende kasutamine kohustuslikuks üksnes siis, kui see ei loo takistusi teatavatele toetusesaajate kategooriatele.

Menetluste ja dokumentide ühtlustamine/standardimine mõjutab liikmesriikide haldusametuste sisekorraldust. Määrustega on ette nähtud peamised akrediteerimiskriteeriumid ja peamised nõuded süsteemidele, mis moodustavad kõikide asjaomaste menetluste lähtealuse.

- Komisjonil paluti ühtlustada kriteeriumid, mida kasutatakse iga-aastastes tegevusaruannetes reservatsioonide tegemiseks, ja eri meetodid, mida kasutatakse riigihangete vigade kvantifitseerimiseks kaheks poliitikavaldkonnas – põllumajanduses ja ühtekuuluvuspoliitikas.

Komisjon nõustub selle üleskutsega suurema sidususe järele ja toetab seda. 2010. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse järelmeetmena alustas regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat ühtekuuluvuspoliitikaga seotud talituste praegu kasutatava hankevigade kvantifitseerimise ajakohastamist. Eesmärk on koostada suunised kõikidele talitustele, kes on seotud eelarve täimisega koostöös liikmesriikidega, ja võimaluse korral ka muudele talitustele. Kõnealune tegevus on käimas ning 2013. aasta teises pooles peaks komisjonil olema võimalik asjaomane otsus vastu võtta.

Peale selle ajakohastasid komisjoni horisontaalsed talitused 2012. aasta novembris asutusesiseseid suuniseid veamäära kindlaksmääramiseks ja kriteeriumeid, mille alusel otsustatakse, kas teha otseste kulutuste rakendamisel riigihankemenetlustega seotud vigade puhul kinnitava avalduse suhtes reservatsioon. Kõnealuste suuniste eesmärk oli tagada läbipaistvus ja võrreldavus ning arvutada realistlikult välja tegelik finantsrisk ELi eelarvele, kaaludes samal ajal raskete menetlusvigade võimalikku mõju mainele. Komisjoni peadirektoraadid kohaldasid suuniseid esmakordselt oma 2012. aasta tegevusaruannetes. 2012. aasta aruandlustersükli lõppedes hindab komisjon vajadust suunised läbi vaadata.

- Euroopa Parlament palus komisjonil kiirendada auditi- ja finantskorrektsioonide menetlusi ning eelkõige kaaluda finantskorrektsioonini viivate nn ärakuulamismenetluste eri etappide liitmist.

Alates 2012. aastast seda juba rakendatakse ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas, kus auditite ja finantskorrektsioonide menetlustega seotud ärakuulamismenetlused on protsessi kiirendamiseks ühendatud, mis võimaldas veel 2012. aastal käivitada finantskorrektsioonide menetluse ligikaudu 100 rakenduskava puhul. Muudes poliitikavaldkondades võetakse see kasutusele järgmisel rahastamisperioodil, sõltudes paljuski valdkondlikest õigusaktidest, mille seadusandja vastu võtab.

Põllumajanduse puhul ei ole finantskorrektsioonide menetluse eri etappide täielik liitmine 26. juunil 2013 saavutatud ÜPP reformi käsitleva poliitilise kokkuleppe õigusraamistikus võimalik. Komisjon kaalub muid menetluslikke muudatusi, mis võiksid menetlust kiirendada (eelkõige rangemaid tähtaegu menetluse kõikide etappide puhul).

- Komisjonil paluti hinnata ELi eelarve erinevate poliitikavaldkondade finantsjuhtimise alal saavutatud edusamme, et oleks võimalik teha positiivne kinnitav avaldus, ning esitada 2014. aasta märtsiks hindamise kohta aruanne⁹.

Komisjon hindab tehtud edusamme ja annab nende kohta aru 2013. aasta tegevusaruannetes ja koondaruandes.

Kõnealuse prioriteetse meetme raames tegi Euroopa Parlament mõningaid ettepanekuid, mis olid seotud kolme konkreetse peadirektoraadiga.

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat

Euroopa Parlament kutsub põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraati üles kooskõlastama oma maksete peatamise/katkestamise tavasid, esitama 2013. aasta juuniks aruande tööühikute edusammude kohta ning toetama liikmesriikide jõupingutusi selle nimel, et jätta oma programmidest välja sellised tingimused, mis on oma olemuselt sellised, et võivad põhjustada raskusi rakendamisel ja kontrollimisel.

2013. aasta aprillis muudeti komisjoni määrust (EÜ) nr 883/2006, et hõlbustada juhtimis- ja kontrollisüsteemides puuduste ilmnemise korral liikmesriikidele tehtavate maaelu arengu maksete katkestamist juba praegusel programmitöö perioodil.

Maksete peatamise ja katkestamise täielik ühtlustamine kõikide poliitikavaldkondade lõikes ei ole kehtiva õigusraamistiku alusel siiski võimalik (vt punkt 1.2).

Komisjoni ettepanekuga struktuurifonde käsitlevate ühiste sätete kohta nähakse uueks programmitöö perioodiks 2014–2020 ette kõikide asjaomaste fondide, sealhulgas Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi maksete katkestamise täiendav ühtlustamine (vt dokumendi COM(2012) 496 (final) artikkel 74). Lisaks hõlbustab 26. juunil 2013 saavutatud poliitiline kokkulepe ÜPP reformi kohta põllumajandusvaldkonna maksete peatamist oluliste puuduste korral, samas kui kehtivate sätete kohaselt peab ühe ja sama eeskirjade eiramise kohta olema tehtud kaks finantskorrektsiooni, enne kui makseid on võimalik peatada.

Nõutav aruanne edastati Euroopa Parlamendile 2013. aasta juunis (SWD(2013) 244 (final)).

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat

Euroopa Parlament kutsub regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraati üles täielikult rakendama kõiki olemasolevaid ennetus- ja parandusmeetmeid ning nõuab tungivalt järgmise põlvkonna programmideks kavandatud netofinantskorrektsioonide põhimõtte kasutamist. Ühtlasi palutakse resolutsioonis, et komisjon kaitseks oma seisukohta mitte lubada retrospektiivsete projektide¹⁰ valimist.

Komisjon kordab oma kindlat veendumust ja pühendumust kasutada vajaduse korral alati kõiki olemasolevaid vahendeid. Seoses finantskorrektsioonidega võivad aga liikmesriigid praegu kehtivate määruste alusel asjaomaseid summasid uuesti kasutada, kui nad nõustuvad kavandatud korrektsioonidega (määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikkel 98). Muudel juhtudel teeb komisjon netofinantskorrektsioone. Lõpetamisel kohaldab komisjon vajaduse korral allesjäänud oluliste vigade suhtes finantskorrektsioone, mis võivad olla

⁹ Peadirektoraatide iga-aastased tegevusaruanded ja komisjoni 2013. aasta haldustegevuse koondaruanne.

¹⁰ Retrospektiivsed projektid on sellised projektid, mida rakendatakse enne rahastamisaotluse esitamist.

netofinantskorrektsioonid. Ajavahemikuks 2014–2020 kaitseb komisjon kindlalt oma seisukohta netofinantskorrektsioonide kasutamise kohta pärast aastaaruannete esitamist.

Seoses nn retrospektiivsete projektidega käesoleval programmitöö perioodil on komisjon võtnud erimeetmeid nendega kaasnevate riskide maandamiseks, pakkudes 2013. aastal piiratud arvule asjaomastele liikmesriikidele täiendavaid suuniseid ning paludes liikmesriikide audiitoritel keskenduda sellistele suurema riskitasemega projektidele ja tavadele.

Ajavahemikuks 2014–2020 tegi komisjon ettepaneku mitte valida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks toiminguid, mis on enne rahastamistootluse esitamist juba valmis või täielikult rakendatud.

Veamäär tsentraliseeritud haldamise korral

Teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat

Euroopa Parlament palus esitada 2013. aasta juuni lõpuks aruande 2011. aasta koondaruandes teatatud lihtsustamismeetmete mõju kohta veamäärade teaduspoliitikas. Komisjon esitas aruande (10.7.2013),¹¹ milles antakse ülevaade lihtsustamismeetmete ja auditistrateegia täiustamise tulemustest, eelkõige seoses auditikoormuse vähendamise ning toetusesaajatele ja audiitoritele antavate suunistega.

1.3. Hindamisaruanne (ELi toimimise lepingu artikkel 318) ja tulemusauditite ulatuslikum kasutamine

Euroopa Parlament palub komisjonil rõhutada (strateegia „Euroopa 2020”) juhtalgatuste elluviimisel tehtud edusamme. Samuti kutsub ta üles tulemusauditite ulatuslikumalt kasutama.

Komisjon esitas tegevuskava osana 2012. aasta hindamisaruandest, mis võeti vastu 26. juunil 2013. Kõnealune tegevuskava sisaldab meetmeid strateegilise planeerimise ja programmitöö tsüklis sisalduva tulemuslikkust käsitleva teabe lisamiseks hindamisaruandesse. See hõlmab edusammude ja tulemusjuhtimisega seotud elementide integreerimist 2014. aasta juhtimiskavasse (eesmärkide kehtestamine, tulemusnäitajad ja nendega seotud sihtmäärad programmide kaupa, kavandatud hindamised). Iga-aastastes tegevusaruannetes esitatakse põhjalikum ülevaade rahaliste vahendite ja inimressursi kasutamisest poliitikaeesmärkide saavutamiseks, edusammudest ning sellest, kuidas kõnealused tegevuspõhimõtted on pakkunud ELi lisaväärtust. Hindamisaruandes kasutatakse ulatuslikumalt edusamme ja tulemuslikkust käsitlevat teavet, sealhulgas teostatud tulemusauditite järeldusi ja nende põhjal võetud meetmeid.

Seoses palvega koostada ELi lisaväärtuse selge määratlus on komisjon juba esitanud kontseptsiooni, mida kasutati mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 järgmise põlvkonna programmide kohta tehtud ettepaneku alusena (SEC(2011) 867). Selle tagajärjel sisaldab enamik uusi programme seda olulist teemat käsitlevaid vahearuandeid.

Strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatuste ja muude algatuste puhul sisaldavad komisjoni ettepanekud järgmise põlvkonna programmide kohta elemente, mille eesmärk on luua jõulisem tulemusraamistik, keskendudes prioriteetsete eesmärkide saavutamise tõhususele ja mõjususele. Samuti annab järgmine mitmeaastane programmitöö periood võimaluse kehtestada tugevam järelevalve- ja hindamiskord, eesmärgiga koostada paremaid aruandeid. Komisjon esitab aruandeid strateegia „Euroopa 2020” sihtmärkide toetamiseks kavandatud

¹¹ Ares(2013)2634919, 10.7.2013.

finantsprogrammide ja muude ELi eesmärkide täitmist toetavate programmide eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta.

Seoses palvega teha kõik hindamisaruanded Euroopa Parlamendile kättesaadavaks tuleb hindamistulemused avalikustada kooskõlas kehtivate hindamisnormidega. See ei kehti juhul, kui määruse (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) alusel on nende avaldamata jätmine põhjendatud. Artikli 318 kohane aruanne sisaldab hindamiste loetelu koos dokumentide hüperlinkidega.

1.4. Tulude ja traditsiooniliste omavahenditega seotud meetmed

- Euroopa Parlament kutsub komisjoni üles esitama talle 2012. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse ajaks hinnangu ajakohastatud tolliseadustiku täiemahulise rakendamise edasilükkamise kulude kohta. Ühtlasi palub ta komisjonil koguda usaldusväärseid andmeid liikmesriikide tolli- ja käibemaksu alalaekumise kohta ning anda sellest iga kuue kuu järel Euroopa Parlamendile aru. Lõpuks palub Euroopa Parlament selgitada välja meetmed, mis aitaksid parandada tolli- ja käibemaksu kogumise tõhusust ja tulemuslikkust liikmesriikides.

Ajakohastatud tolliseadustiku rakendamise edasilükkamise kulude hindamise kohta esitas komisjon Euroopa Parlamendile vastuse 12. aprillil 2013¹².

Seoses palvega koguda usaldusväärseid andmeid käibemaksupettuste ja tollimaksu alalaekumise kohta liikmesriikides andis komisjon oma panuse Euroopa Parlamendi tellitud uuringusse. Uuringu pealkiri on „Varimajandusest ametliku majanduseni: võrdsete võimaluste loomine ühtsel turul” („From Shadow to Formal Economy: levelling the Playing field in the Single Market”) ning selles pööratakse eritähelepanu maksude alalaekumisele ning selle mõjule liikmesriikide majandustele ja siseturule. Peale selle avalikustas komisjon 2009. aastal käibemaksu alalaekumisele antud hinnanguid käsitleva uuringu. 2013. aasta oktoobris saadetakse kõnealuse uuringu ajakohastatud versioon Euroopa Parlamendile ja muudele institutsioonidele.

Seoses selliste meetmete väljaselgitamisega, mis aitaksid parandada tolli- ja käibemaksu kogumise tõhusust ja tulemuslikkust liikmesriikides, pakub komisjon teatavatele liikmesriikidele tehnilist abi.

- Euroopa Parlament kutsub komisjoni üles selgitama välja maksupettusi ja maksudest kõrvalehoidumist võimaldavad kanalid ning edendama vastumeetmeid, hindama kogumata tulude mõju liidu omavahendite kasutatavusele, võtma kiireid meetmeid, et likvideerida võimalused raha kõrvalesuunamiseks raharinglusest, ning võtma meetmeid selle tagamiseks, et kogu *offshore*-struktuuridega seotud pangandustegevus muudetakse ebaseaduslikuks.

Euroopa Parlament ootas kahe kuu jooksul alates resolutsiooni vastuvõtmisest õigusaktide ettepanekuid, millega tehakse lõpp maksuparadiiside kasutamise tavale.

Komisjon võtab mitmesuguseid meetmeid liikmesriikide toetamiseks nende võitluses maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastu.

6. detsembril 2012 võttis komisjon vastu kõikehõlmava ja põhjaliku tegevuskava (COM(2012) 722) maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse kohta (komisjoni tegevuskava), millele on lisatud kaks soovitus¹³.

¹² Ares(2013)684754, 12.4.2013.

¹³ Komisjoni 6. detsembri 2012. aasta soovitus agressiivse maksuplaneerimise kohta (C(2012) 8806 (final)) ja komisjoni 6. detsembri 2012. aasta soovitus meetmete kohta, mille eesmärk on julgustada kolmandaid riike kohaldama hea maksuhaldustava miinimumnõudeid (C(2012) 8805 (final)).

Käibemaksu ja tollimaksudega seoses esitas komisjon 11. juulil 2012 põhjaliku ettepaneku direktiivi kohta, milles käsitletakse liidu finantshuve kahjustava pettuse vastast võitlust kriminaalõiguse abil (COM(2012) 363). Vastuvõtmise korral ühtlustatakse ja tugevdatakse uute eeskirjadega ELi tulude kaitset. Maksude ja tollimaksude kogumise rakendamine kuulub siiski liikmesriikide pädevusse. 6. juunil 2013 võttis komisjon vastu ka teatise nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Sigarettide salakaubanduse ja tubakatoodete ebaseadusliku kaubanduse muude vormide vastase võitluse hoogustamine – terviklik ELi strateegia”.

Seoses maksupettusi ja maksudest kõrvalehoidumist võimaldavate kanalite väljaselgitamise ja vastumeetmete edendamise ning palvega likvideerida *offshore*-finantstegevus soodustatakse kahe eespool nimetatud soovitusena erimeetmeid agressiivse maksuplaneerimisega toimetulekuks ning maksuparadiiside küsimuse lahendamiseks. Soovituste rakendamist liikmesriikides kontrollib komisjoni 2013. aasta juunis loodud hea maksuhaldustava platvorm.

Ühtlasi teeb komisjon tihedat koostööd OECDga, et kehtestada 2013. aasta augusti alguses¹⁴ väljakuulutatud tegevuskava maksubaasi vähenemise ja kasumite kõrvalesuunamise probleemiga tegelemiseks.

Seoses kogumata tulude mõjuga liidu omavahendite kasutatavusele rõhutab komisjon, et iga tuluvoo puhul on tegemist erineva riskiprofiiliga. Seoses traditsiooniliste omavahenditega on komisjon korduvalt juhtinud liikmesriikide tähelepanu sissenõudmisega seotud teemadele ja suurendanud teadlikkust, kohaldades finantsvastutuse põhimõtet juhul, kui summad jäävad sisse nõudmata liikmesriigi süül. Käibemaksu puhul pakub tõhus sissenõudmine liikmesriikidele palju suuremat rahalist stiimulit: igast kogutud eurost läheb 97 senti liikmesriikide eelarvetesse, samas kui ELile jääb palju väiksem osa ehk kolm senti.

Lõpuks leiab komisjon seoses palvega saada kahe kuu jooksul maksuparadiiside kasutamise lõpetamist käsitlevate õigusaktide ettepanekud, et kaks eespool nimetatud soovitus on sobilikud algatused, millega tõhusalt ja tulemuslikult võidelda tõstatatud probleemi vastu.

2. 2010. AASTA EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMISE OTSUSE JÄRELMEETMED

2.1. Iga-aastane finantskorraldusvahendeid käsitlev aruanne Euroopa Parlamendile

Euroopa Parlament tuletab meelde, et ta palus komisjonil hinnata ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas programmitöö perioodil 2007–2013 saadud kogemusi seoses finantskorraldusvahenditega ja koostada riskihinnang.

Nagu on osutatud 2010. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmeid käsitlevas aruandes,¹⁵ edastas komisjon Euroopa Parlamendile 2012. aasta veebruaris komisjoni talituste töödokumendi „Finantsvahendid ühtekuuluvuspoliitikas”, milles analüüsiti kogemusi seoses finantskorraldusvahendite kasutamisega praegusel programmitöö perioodil ja tehti ettepanek tugevdada õigusraamistikku 2013. aastale järgneva ajavahemikuks¹⁶. 2012. aasta detsembris saatis komisjon Euroopa Parlamendile veel kaks aruannet: neist esimene käsitles hinnangut, mille komisjon koostas ekspertidest koosneva hindamisvõrgustiku abil ERFi kasutamise kohta finantskorraldusvahendite toetamisel, ja teisega, mis põhines nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 muudatusel, pandi liikmesriikidele kohustus esitada iga-aastases rakendamisaruanDES ametlikult teavet finantskorraldusvahendite kohta¹⁷. Komisjoni talitused võtavad kõnealuste aruannete järelduste suhtes järelmeetmeid.

¹⁴ <http://www.oecd.org/ctp/BEPSActionPlan.pdf>.

¹⁵ COM(2012) 585 (final).

¹⁶ SWD(2012) 36 (final).

¹⁷ Ares(2012)1518077 ja 1518161, 18.12.2012.

2.2. Vastutusahel

Euroopa Parlament on seisukohal, et „komisjon pidevalt eirab parlamendi [...] taotlust lisada [...] iga-aastastele tegevusaruannetele vastava valdkonna eest vastutava voliniku allkiri”. Nagu on osutatud 2010. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmeid käsitlevas aruandes, oleks see vastuolus komisjoni sisemise juhtimisstruktuuriga. Vastavalt kolleegiumi otsusele lasub esmane vastutus rahaliste vahendite ja inimressursi haldamise eest isiklikult peadirektoritel või talituste juhtidel, kes võtavad selle eest haldusvastutuse, kirjutades alla iga-aastastele tegevusaruannetele. Seejärel võtab kolleegium poliitilise vastutuse, võttes vastu finantsmääruse artikli 66 lõikes 9 määratletud koondaruande.

3. HORISONTAALSED KÜSIMUSED

3.1. Komisjoni ja liikmesriikide vastutus eelarve täitmisel koostöös liikmesriikidega

Euroopa Parlament märgib, et komisjon peaks liikmesriike juhendama sisukate aastakokkuvõtete koostamisel, ja leiab, et aastakokkuvõtted tuleks anda Euroopa Parlamendi käsutusse ning teha kättesaadavaks ka muudes keeltes kui liikmesriigi keeles.

2010. aastal esitati liikmesriikidele aastakokkuvõtete vormi ja sisu käsitlevad suunised, sealhulgas näidismall. Kinnituse seisukohast moodustavad iga-aastased kontrolliaruanded ja auditiasutuste auditiarvamused iga-aastaste tegevusaruannete kinnituse aluse ning sisaldavad üksikasjalikumat teavet kui aastakokkuvõtted. Seepärast leiab komisjon, et kokkuvõtete lisaväärtus on piiratud, nagu näitab välisuuring, mis edastati Euroopa Parlamendile 2011. aasta mais¹⁸.

Struktuurifondide valdkonnas on Euroopa Parlamendile originaalkeeles esitatud kõik 2010. ja 2011. aasta kokkuvõtted. Kui nõuda liikmesriikidelt nende aastakokkuvõtete esitamist muus keeles kui nende enda keel, mõjutaks see kehtivaid sätteid, mis reguleerivad liikmesriikide keelte kasutamist (määruse 1 artikkel 2). Võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse ja kulutasuvuse põhimõtteid, on komisjon kohustatud tagama kõnealuste dokumentide kõige olulisemate elementide tõlke inglise keelde, tingimusel et need ei sisalda konfidentsiaalset teavet ja et selle ülesande täitmiseks on piisavalt aega.

Lõpuks kutsub Euroopa Parlament komisjoni üles koostama koostöös liikmesriikidega riiklike haldusdeklaratsioonide näidise.

Nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelise mitmeaastast finantsraamistikku käsitleva kokkuleppe raames esitas komisjon avalduse, milles märkis, et tal on kavas tutvuda palvega koostada näidis riiklike haldusdeklaratsioonide kohta, mille liikmesriigid esitavad asjakohasel poliitilisel tasandil, ning ta on valmis kutsuma mõlemat institutsiooni ja teisi sidusrühmi osalema töörühmas, et esitada soovitusel käesoleva aasta lõpuks.

3.2. Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus

Euroopa Parlament soovib omavahel ühendusse viia iga-aastastes tegevusaruannetes kajastatud allesjäänud veamäära arvutamiseks kasutatud summad ja raamatupidamise aastaaruandes sissenõudmiste/finantskorrektsioonide kohta esitatud teabe. Iga-aastastes tegevusaruannetes kajastatud summad, mida kasutatakse eelkõige allesjäänud veamäära arvutamiseks, ja 2012. aasta konsolideeritud raamatupidamisaruandes sissenõudmiste/finantskorrektsioonide kohta esitatud teave on omavahel selgelt ühendatud. Üksikasjalikud andmed kõnealuste küsimuste kohta on esitatud 2012. aasta tegevusaruannetes ja 2012. aasta koondaruandes.

¹⁸ Ares(2011) 505770.

Peale selle esitab komisjon alates 2013. aasta septembrist igal aastal teatise ELi eelarve kaitsmise kohta (vt punkt 1.1).

3.3. Pettustevastane strateegia

Euroopa Parlament kutsub komisjoni üles andma hinnangu ja esitama aruanded igas peadirektoraadis kehtestatud pettustevastase võitluse strateegiate kohta. Komisjon rõhutab, et volitatud eelarvevahendite käsutajate iga-aastastes tegevusaruannetes viidatakse nende vastavate pettustevastaste strateegiate vastuvõtmisele ja rakendamisele. Komisjon annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2014. aastal aru oma pettustevastase strateegia rakendamisest, alustades komisjoni aruandega ELi finantshuvide kaitsmise kohta 2013. aastal.

3.4. Tubakatööstus

Euroopa Parlament kutsub komisjoni üles esitama aruande selle kohta, kuidas ta kavatseb tõhustada oma õigusakte võimalike huvide konfliktide ja pöörduse efekti ennetavaks haldamiseks ning kuidas ta on rakendanud WHO tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni artikli 5 lõiget 3. Samuti palutakse komisjonil esitada ülevaade kõikidest (avalikest ja mitteavalikest) dokumentidest ja kõikidest isikutest, kes on seotud tubakatööstusega sõlmitava nelja koostöölepingu läbirääkimistega.

Komisjon leiab, et kõikide institutsioonide suhtes kohaldatav õigusraamistik ja iga institutsiooni kehtestatud rakendusmeetmed moodustavad kindla aluse kõikide huvide konfliktiga seotud küsimuste, sealhulgas pöörduse efektiga seotud juhtumite lahendamiseks. Komisjon haldab kõnealuseid eeskirju ennetavalt.

Seoses tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni artikli 5 lõike 3 rakendamist käsitlevate suunistega on komisjon arvamusel, et liikmete ja töötajate suhtes kohaldatav eetikaraamistik on selle sättega täielikult kooskõlas, nagu on selgitatud president Barroso 12. veebruari 2013. aasta vastuses Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni esimehe M. Groote kirjale, tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni alusel iga kahe aasta tagant koostatavas aruandes, mis esitati 9. novembril 2012, ning vastustes Euroopa Parlamendi küsimustele E-011643/2012 ja E-001718/2013.

Teabepäringu tulemusena on pärast eelarvekontrollikomisjoni esimehe M. Theureri ja volinik Šemeta ulatuslikku kirjavahetust kehtestatud selle küsimusega tegelemise kord.

4. ERIKÜSIMUSED

4.1. Välisabi, sealhulgas Euroopa Arengufondid

Seoses ELi abiga Haitile kutsub Euroopa Parlament komisjoni üles avaldama nimekirja projektidest, mida EL Haitil rahastab, esitama eelarvetoetuse tulemusnäitajad ja kohaldama alates 2013. aastast komisjoni teatistes „Tulevane lähenemisviis kolmandatele riikidele antavale ELi eelarvetoetusele” sätestatud uusi eelarvetoetuse kriteeriume.

Haitil liidu rahastatavate projektide nimekiri esitati Euroopa Parlamendile 11. veebruaril 2013. Käimas on kõnealuste projektide jätkusuutlikkuse hindamine viie aasta perspektiivis. Lõpparuanne peaks valmima 2014. aasta teises kvartalis.

Avaldatud on teabeleht, milles tutvustatakse Haitile suunatud 2010. aasta programmi tausta, eesmärgi ja üksikasju,¹⁹ see hõlmab eelarvetoetuskõlblikkuse hinnangut.

¹⁹ http://ec.europa.eu/europeaid/documents/aap/2010/af_aap-spe_2010_hti_p2.pdf.

Uusi eelarvetoetuse kriteeriume kohaldatakse kõikide uute eelarvetoetuse programmide suhtes, mis on allkirjastatud alates 1. jaanuarist 2013.

Euroopa Arengufondide tulevase võimaliku ELi eelarvesse hõlmamise ettevalmistamiseks on komisjon teinud ettepaneku täiendavalt kooskõlastada liikmesriikide üheteistkümnenenda Euroopa Arengufondi osamaksude baasmäärad ELi eelarves kasutatavate kogurahvatulu baasmääradega. Lisaks teeb komisjon ettepaneku viia üheteistkümnenenda Euroopa Arengufondi eraldised võimalikult ulatuslikult kooskõlla asjaomaste eelarves sisalduvate rahastamisvahenditega (sealhulgas arengukoostöö rahastamisvahendi ja ühiste rakenduseeskirjadega) ning ELi eelarve suhtes kohaldatava finantsmäärusega, austades samal ajal Cotonou lepingus kajastatud partnerluse põhimõtteid.

4.2. OLAF

Euroopa Parlament nõuab täielikku läbipaistvust seoses põhiõiguste kohaldamisega OLAFi juurdluste käigus. OLAFi juurdlustes esinenud põhiõiguste võimalike rikkumiste hindamise kohta teeb otsuse asjaomane kohus.

Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1073/1999 artikli 12 lõike 3 teise lõiguga esitab OLAFi peadirektor Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale korrapäraselt aruandeid ameti teostatud juurdluste tulemuste kohta.

4.3. Detsentraliseeritud asutusi / ühissettevõtteid käsitlevad ettepanekud komisjonile

Mitu Euroopa Parlamendi ettepanekut on seotud nii asutusi käsitlevate finantsalaste kui ka kohustuslikku laadi lihtsustamismeetmetega. Komisjonil on käimas detsentraliseeritud asutuste suhtes kohaldatavat finantsraamistikku käsitleva määruse läbivaatamine, et viia selle tekst kooskõlla uue finantsmäärusega ning lahendada korduvad probleemid, millega asutused ja komisjon kokku puutuvad.

Uute personalieeskirjade raamistikus tagab artikli 110 läbivaadatud sõnastus lihtsustamise ning paindlikkuse seoses personalieeskirjade ja muude teenistujate teenistustingimuste rakenduseeskirjadega. Komisjonil on aga keeruline esitada Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjonile põhjendatud otsust iga kord, kui personalieeskirjade artikli 110 rakendamisel tekib lahkavamus. See tooks kaasa nii ressursside ebaproportsionaalse kasutamise kui ka viivitused, mis oleks vastuolus õiguskindlusega.

Nagu on viidatud ühise lähenemisviisi rakendamise tegevuskavas, hindab komisjon seoses teatavate asutuste²⁰ vahelise sünergia täiendavat uurimist käsitleva ettepanekuga iga juhtumi puhul eraldi võimalust jagada teenuseid, lähtudes asukohtade või poliitikavaldkondade lähedusest, või ühendada asutused, mille ülesanded kattuvad ja mis oleksid suuremasse struktuuri hõlmatuna tõhusamad. 2013. aasta märtsis esitas komisjon ettepaneku ühendada CEPOL Europoliga (COM(2013) 173).

* * *

²⁰ CEPOL–EUROPOL, Cedefop–ETF, Eurofound–EU-OSHA.